

Юнак

ВЕРЕСЕНЬ — ЖОВТЕНЬ
1991
SEPTEMBER — OCTOBER



«Юнак» — журнал пластового юнацтва.
Появляється щомісяця — всього 10 чисел
в році.
Видає Головна Пластова Булава.
Оформлення обкладинки пл. скоб Коля Савицький



ЗМІСТ

Сторінка

1. Сучасні визначні українці: Мирослава Оришкевич
2. Дитинство Теодосія Печерського
— Подруга Марта
3. Пісня: Молодій Україні — Богдан Бора
4. Пластовий музей — пл. сен. Микола Грушкевич
5. Табір над Опором — ст. пл. Христя Слободян
6. Українська мова в державних школах Бразилії
7. Молоде перо: Генетична їжа — Пилипко Ботте
8. „Квітка, що прикрасила Київську сцену”
9. Появилася стрічка з піснями „Данчика”
Нове видання для музик
10. Фотомонтаж — Свято Весни
— ст. пл. Р. Білинський
14. Школа Булавних — Зоряна злука
— ст. пл. Дарка Юрчук
17. Затруєна весна — Андрій Гнида — Львів
18. Новий цікавий довідник
Свято Юрія Станиці Лос Анджелес
19. Із легенд України — З діяльності УСП
— ст. пл. Ксеня Козак
20. Серед природи тут і там — Лісовик
21. Черевики — Віра Вовк
22. Коліскова пісня — Подруга Марта
23. Датки на пресфонд „Юнака” та інші потрібні дії
Пласту

● Усі редакційні матеріали слід слати
на адресу головного редактора.

● Редакція застерігає право
виправляти мову, як теж скорочувати й
виправляти одержані матеріали згідно з
пластовою термінологією, пластовими
виховними напрямними та вимогами
юнацького віку читачів.

Редагує колегія

Головний редактор:

пл. сен. Ольга Кузьмович

Члени редакційної колегії:

пл. сен. Іванка Ганкевич

пл. сен. Тоня Горохович

пл. сен. Петро Содоль

пл. сен. Олександра Юзенів.



Соборний спів: Пластунки із ЗСА, Канади і України
співають на „Лісовій Школі”

ЮНАК

ВЕРЕСЕНЬ — ЖОВТЕНЬ

1991

SEPTEMBER — OCTOBER

Ч.П. 9&10 (312)

РІК XXIX

Інтернаціональне стандартно-серійне число

0044-1384

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА „ЮНАКА”

\$25.00 американських доларів

Ціна одного прим. — \$2.50

PLAST UKRAINIAN YOUTH ORGANIZATION, 144 SECOND AVE., NEW YORK, N.Y. 10003
YUNAK - Ukrainian Monthly Magazine, Published by PLAST PUBLISHING INC.

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ: 2199 Bloor Street West, Toronto, Ontario, Canada M6S 1N2, Tel. (416) 769-7855

АДМІНІСТРАЦІЯ НА ЗСА: 144 Second Ave., New York, N.Y. 10003

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ: Mrs. Olha Kuzmowycz, 221 Fire Island Ave., Babylon, N.Y., 11702. U.S.A.

З ДРУКАРНІ Мирона Баб'юка, 1525 Emerson St., Rochester, N.Y. 14606 U.S.A.



Мирослава Оришкевич - „Жінка Року”

За свою „посвятну і віддану громадську діяльність” в ділянках суспільної опіки і допомоги Україні Мирослава Оришкевич, голова Комітету суспільної опіки, одержала від Українських Злучених Організацій Велиого Клівленду, в ЗСА високе особливе відзначення „Жінки року”.

Завершивши вищі студії, вона присвятилася всеціло незрячим та частково зрячим при Клівлендському центрі незрячих. Її заходами створено реєстр незрячих дітей у північному Огайо та першу дитячу реабілітаційну програму. Але найбільший її вклад, це створення бібліотеки озвучених книг для незрячих і частково зрячих українців по цілому світі. В збірці тепер понад 700 книг, а розповсюдженням тих озвучених книг займається Бібліотека Конгресу Америки. Цими книгами користуються окремі українці розкинені по всіх континентах. За цю працю вона досягнула міжнародне признание і одержала нагороди в американській спільноті. В 1988 році вона зорганізувала Ко-

мітет Суспільної Опіки при УЗО Клівленду, який вона очолює.

Початкова мета комітету була допомогти емігрантам-п'ятидесятникам поселитися в Огайо, а відтак за її ініціативою Комітет включив у свою допоміжну програму допомогу Україні — головно жертвам Чорнобиля. Від того часу Комітет вже допоміг у різних випадках сліпоти в Україні і запланував тепер забезпечити всім необхідним кімнату для офтальмологічної діагнози в одному шпиталі в Україні. Заходами М. Оришкевич у Клівленді лікувався трагічно осліплений юнак зі Львова Тарас Дороцький.

За всі ці добрі діла, що їх постійно виконує та започатковує М. Оришкевич українські організації Клівленду вручили їй заслужену грамоту „Жінки року”. Для нас-пластунів вона як пластун сеніор, членка куреня УПС „Буриверхи” є найкращим прикладом як успішно можна виконувати у житті другий Головний Обов'язок пластуна — поміч ближньому.

ДИТИНСТВО ТЕОДОСІЯ ПЕЧЕРСЬКОГО

Хлопчик рано втратив батька і тому боярня Мстислава мала великі клопоти зі своїм одинаком Теодосієм. Його найкращим приятелем був виховник доглядач Антип, а коли підріс, любив перебувати з монахом Варлаамом.

Від нього, мабуть, прийшла до хлопчика та духовна спрага, яка повела хлопчика не тим шляхом у життя, який приготувляла для нього мати. Малий Теодосій найкраще почував себе тоді, коли міг сховатися від людей, коли в тиші на самоті молився, радісно розповідаючи Богові про свої плани присвятити все своє життя йому й людям. . .

А Мати вмовляла:

— Ти в мене єдина дитина, батько ж твій княжий тивун! Чого втікаєш від людей? Монахом хочеш бути? Батьків заповіт зневажаєш? Русь потребує воєвод, тисяцьких, монахів і без тебе досить у монастирях.

— Матінко! Я не люблю ні війни, ні слави, ні почестей. Люблю тихе життя в монастирі. Хочу служити Богові й людям. Не борони мені цього!

Мати втирала сльози. Чекала на приїзд брата з Києва, що заповів свій приїзд в Курськ з князенком Із'яславом. Тоді в замку буде багато отроків, буде стріляння з луків, перегони на конях. Тоді Теодосій побачить інше, цікавіше життя. Мати приготувала для сина гарну одягу з щонайдорожчої грецької матерії, дядько подарував Теодосієві лук і сагайдак з київської найкращої майстерні.

Проте, Теодосій про своє думав. Він планував чергову втечу з дому до Києва у монастир. Останнього разу спроба була близька успіху. Хлопчик сховався між мішками з пшеницею і ніхто його там не помітив. Так близько було вже до Києва. Та мати побачила сина й покарала — замкнула його в хаті. Хлопчик не хотів нічого їсти, молився. . .

— Вдягни, сину, цю гарну одягу, підеш з іншими отроками до замку, будеш стріляти, може сподобаєш собі їзду на конях, будеш переганятися, як усі отроки.

— Я піду з Із'яславом, буду слухати все, буду слухати новин з Києва від дядька, побачу як інші отроки будуть стріляти, змагатися на перегонах. . . , — тихо обіцяв Теодосій.



Св. Теодосій Печерський

А коли повернулися із замку, боярня Мстислава жалілась братові:

— Ти бачив Теодосія як він поводився. Не тішила його ні одяга, ні лук, ні забава. І що мені робити з сином! . . .

— Ми вже чули про втечі Теодосія в Київ. Хоче бути монахом. А хто його знає чим він може вславити наш рід. Не борони йому того, що є найбільшим прагненням молодого серця. Він багато начитався про чернече життя, про вгодників Божих серед них. Князь Ізаслав зацікавився ним, хоче зустріти хлопчика.

Заплакала мати. Чекала повороту сина із забави в замку. А він тим часом бавився з яструбом, годував собак, коней, обійшов сад, налюбувався красою околиці, а тоді побіг до білої хатинки в гаю, де жив пустинник.

— Вітаю тебе, любий отроче! Знаю, розумію — ти ще малий. І твоя мати боїться побачити тебе ченцем в отроцькому віці, — хрестив пустинник прибулого й просив сідати на лаві.

— Отче! Мені жаль мами! . . . Але може, якщо я ще раз втечу, вона повірить, що мене туди кличе Бог.

— Не роби цього! Будь слухняний своїй мамі! Молися до Ісуса Христа, щоб допоміг твоїй матері вирішити твою долю. Так і в моєму житті було. Я чув поклик Спасителя, втік з війська, коли повертались з походу на печенігів. Покинув родину, друзів, маєтки та славу. На Святій Горі бачив життя монахів, сховався власними ногами Святу Землю, а тепер доживаю в тиші й молитві свого віку. Ти моя дитино, духу мого і серця! . . . багато можеш зробити своїм великим бажанням, спрямованим до Бога і людей. . .

— Я прийду з мамою до вас, отче! Ви скажете мамі про все! — радісно усміхаючись відходив того дня від пустельника Теодосій.

І сталося, як прагнув Теодосій. Мати не супротивлялася більше бажанню сина після того, як він п'ять разів втікав у монастир. Вона стала монахиною у Києві, щоб жити з сином однаковим життям у молитві й службі величним ідеалам християнства.

Подруга Марта

МОЛОДІЙ УКРАЇНІ!

1. Ти мене голубиш синіми степами,
Ти мене чаруєш небом голубим,
Ти глядиш на мене з далечі зірками
І в чоло цілуєш вітром польовим.
2. Ти мене колишеш мовою й піснями,
Зорецвітно снишся безбережжям піль,
Ти над мною гнешся золотими днями
І на мене дишеш чарами тройзіль.
3. Додаєш надії крилами відваги,
Напуваєш віру духом бойовим,
Причащаєш серце свіжістю наснаги
І хвилюєш мрії співом молодим.
4. Загріваєш душу полум'ям зусилля,
Піднімаєш груди розмахом змагань,
Переймаєш віддих величчю розкрилля,
В тугу невсипущу б'єш ключем дерзань.

МОЛОДІЙ УКРАЇНІ!

The musical score is written on ten staves. The first staff begins with a treble clef, a key signature of two flats (B-flat and E-flat), and a common time signature (C). The melody is accompanied by a bass line. The lyrics are written below the staves, with some words underlined. The score includes a 'Fine' marking and a handwritten signature 'H. Hingsant (Husla)' and the date '2/3/1991 p.' at the bottom right.

Гм - - - - - ти ме - не го - лу - - биш си - ні -
сте - па - - ми
- ми, си - ні - ми, си - ні - ми, сте - па - ми, ти ме - не ча - ру - єш, не - бом го -
- - - - -
лу - биш, Ти гля - диш на ме - не з да - ле - чі зір - ка - ми
І в чо - ло ці - лу - єш
ві - тром по - льо - - - - - вим. Б'єш клю - чем - - - - -
Б ту - ту не - вси - пу - ну
де - - - - - рзань, де - - - - - рзань.
H. Hingsant (Husla)
2/3/1991 p.

ПЛАСТОВИЙ МУЗЕЙ

Пластовий Музей у Клівленді заснував у 1952 році пл. сен. Леонід Бачинський і провадив його до вересня 1978 року. Опісля вели його пл. сен. Олександр Фединський (1978-1981) і п. Степан Кікта (1981-1983). Від червня 1983 Управа Пластового Музею становлять: пл. сен. Микола Грушкевич - голова, пл. сен. Ярослав Кришталович - заступник голови й пл. сен. Осип Врублівський - скарбник. У порядкованні чисельних музейних матеріалів допомагає група приятелів Пласту, а в першу чергу: мгр. Ярослав Говикович, д-р Василь Малиновський, інж. Ярослав Сидір і д-р Пилип Телішевський.

Пластовий Музей містився спершу у Пластовому Домі при вул. Кенільворт ч. 1202. Від 1983 р. він є



Голова ГПБ пл. сен. О. Гаврилюк оглядає експонати у Пластовому Музеї



Пластовий Музей: кімната Начального Пластуна - Сірого Лева

в т. зв. „астрономи” при соборі св. Йосафата в Пармі (на передмісті Клівленду), Огайо при Стейт Ровд ч. 5720. Займає він обширну залю у підвалі.

Пластовий Музей має різного роду експонати, що стосуються історії Пласту.

Образово показана історія Пласту за етапами на картонах з відбитками вибраних фотографій. Кілька графічних зіставлень доповнюють її. Портрети найвизначніших пластових діячів розвішені на стіні. Обильна збірка фотографій з пластового життя збережена в альбомах.

Бібліотека охоплює пластові книжки й пластову пресу. Книжки упорядковані по категоріях у децимальній системі за спеціально виготовленим ключем. Періодичні видання, пластові журнали й інші роди преси, зложені в спеціальних коробках і течках, упорядковані хронологічно, зложені за абеткою. Більшість пластових видавців занедбують висилку до Музею своїх видань.

Пластовим відзнакам присвячена особлива увага. Вони, упорядковані за категоріями, розміщені у трьох габльотках і на численних картонах вкладених у рами й розвішених по стінах. Побільшені відзнаки куренів УПС, розмальовані у формі щитів, доповняють цю збірку.

У двох габльотках збережені пам'ятки по сл. п. пл. сен. С. Левицькому й Л. Бачинському. Доповнення становлять кілька меблів з кабінету сл. п. Сірого Лева.

Годиться згадати теж скромну збірку пластових прапорів, манекіни в пластових одностроях, збірку ляльок - скавтів світу, збірку ляльок в українських народних строях, спортові трофеї пластунів і декілька експонатів ручної вправності пластунів.

Львину частину Музею становлять архівні матеріали. Вони сягають до часів післявоєнної віднови Пласту на еміграції в Німеччині й Австрії. Збережені акти Головного Пластового Проводу всіх каденцій майже до останніх років, Пластових конгресів і Міжкрайових Пластових зустрічей. По красівій лінії головне місце займає Пласт у ЗСА, з актами Крайових Пластових Старшин і Крайових Пластових З'їздів. Серед пластових станиць перед веде Клівленд. Пластові табори й улади займають окремі місця.

У зв'язку з відновою Пласту в Україні Пластовий Музей вислав до Львова й Києва кілька посилок з пластовими виданнями, в першу чергу журналами.



Пластовий Музей: Відзнаки куренів і ляльки у пластових одностроях

Останніми роками Пластовий Музей відвідали члени Головної Пластової Булави, Крайової Пластової Старшини в ЗСА, керівник Пластового Музею в Австралії, президент СКВУ та визначні гості з України.

Пластовий Музей все ще у стадії порядкування й наразі не готовий для публічного показу. Сподіємось офіційно відкрити його осінню ц. р.

Адреса для кореспонденції й посилок така:

Plast Museum
c/o N. A. Hruszkewycz, M.D.
6186 State Rd.
Cleveland, Ohio 44134

пл. сен. Микола Грушкевич
керівник Пластового Музею

ТАБІР НАД ОПОРОМ

Схоже на те, що туристична база „Трембіта” у селі Рожаночка під Славським у мальовничих Карпатах мусить незабаром стати першою пластовою оселею в Україні. Влітку минулого року тут діяв перший пластовий табір „Відродження”. Цього літа на туристичній базі відбулося багато пластових таборів. Останнім з них був табір трьох юнацьких куренів а це ім. гет. Конашевича Сагайдачного, Сірка і Насті Лісовської.

Учасники табору у віці від 13 до 16 років переходили знання до 2-ої пластової проби. Табір розпочався 15-го серпня 1991 р. Програма передбачала тиждень таборування на місці і тижневу мандрівку від селища Славська до озера Синевиру на Закарпатті. Всі 60 учасників табору опанували нові вмінності практичного пластування. Надовго запам'яталася юнакам і юначкам бізнесова гра. Кожен з таборовиків міг заробити таборову валюту „чомуніки” (табір називався „Чому ні?”) за пластову поставу, ініціативу, за найкраще виконання окремих точок програми, за старанність. Потім за цю валюту можна було викупити свою колибу, купити сусідню або придбати годину в таборовій програмі. Це давало певні пільги найкращим юнакам і юначкам, стимулювало їх до активнішого пластування.

Табору усі чекали з нетерпінням - як булава, більшість членів якої переходили вишколи Школи Булавних і Лісової Школи в Америці так і діти. Тому вже з першого дня табір став великою приємністю для таборовиків і для булавних під проводом коменданта ст. пл. Нестора Дацишина ЛЧ та

бунчужного Славка Олійника, ЛЧ. Багато в організації табору нам допомогли знання здобуті в Америці, та участь в пластових таборах на американському терені.

На жаль, військовий переворот у Москві і непевність становища на Україні змусили крайову таборову комісію прийняти рішення про ліквідацію пластових таборів на Україні 20-го серпня 1991 року. Відсутність конкретної інформації про переворот, чутки про становище в Україні стали приводом непроханих сліз як юнацтва так булавних підчас несподіваного закриття табору.

Через декілька днів, коли політична ситуація устатилізувалася, таборовики здійснили свою заплановану мандрівку. І хоч погода не дуже дописувала, всі залишилися задоволені продовженням табору, якого вже не сподівалися мати і чудовими враженнями від зелених Карпат і прекрасного озера Синевиру.

ст. пл. Христя Слободян
Львів



УКРАЇНСЬКА МОВА В ДЕРЖАВНИХ ШКОЛАХ БРАЗІЛІЇ



Учитель навчає українську мову

Українська громада Бразилії, спромоглася на великий здобуток у збереженні рідної мови на терені Бразилії. Саме, дня 8-го березня, нинішнього року, почали навчати українську мову в 4-ох державних школах стейту Парани. Цим проєктом займається Шкільна Рада Українсько-Бразилійської Центральної Репрезентації. Цей проєкт виконуватиметься упродовж кількох років, так що щороку, будуть включені нові школи, де навчатимуть у них українську мову. У програмі на наступуючий рік, є ввести цей предмет до інших 5-ох шкіл, якраз там де є більше скупчення українських поселенців і де шкільна структура преготовлена на це.

Навчання йде курсом педагогічної методології мов, професора Оленки Білаш (з Калгарського Університету), яка разом з іншими професорами приготувала 45 учителів, уділяючи курс при Фидеральнім Університеті в Курібіті. Вже матеріали, які потрібні учителям, подарував КІУС, з чого Шкільна Рада виробляє копії та доставляє учителям. Друга програма проєкту, це заснування бібліотек-читалень при цих державних школах, щоб і учителі й учні були



Українські діти в Бразилії підчас науки у школі

забезпечені книжками, всякого роду матеріялами, відео-фільмами тощо. Ця програма вже в курсі, завдяки Світовому Конгресові Вільних Українців - (СКВУ), з уділенням ресурсів на закуплення авта, відео-машини та приготування учительських матеріалів. Також книжкова допомога Шкільної Ради УККА, Української Книгарні, Товариство „Україна” з Києва, Асоціяції З'язок з Торонта, Суспільної Служби Українців Канади - Торонто та Банку „Певність” з Чикаго, які книжками й фінансами допомагають зреалізувати початок плану Українсько-Бразилійської Центральної Репрезентації. Вкладаємо усі зусилля, щоб цей проєкт навчання української мови був пріорітетом наших завдань. Тому закликаємо до співпраці усіх, що дбають за збереження української мови, культури й ідентичности. Подаємо інформації й адресу для книжкової й фінансової участі у проєкті.

Representacao Central Ucrâniano-Brasileira
Conselho de Educacao
Cx. Postal 3424
Curitiba Pr. Brasil



Учні та учителі україномовних шкіл в Бразилії



МОЛОДЕ ПЕРО !



Генетична їжа

Мій хресний батько - чисто китаєць. Він одружився з австралійкою шотландського походження. Їхній син Кристофор, мого віку, після материнського молока одразу почав їсти риж.

Як Кристофор до рижу, так я до вареників.

Біленьких, пухленьких вареників з картоплею, із засмаженою цибулькою, зі сметаною, їх ніхто не привчав мене їсти.

Я смакував вареники зі сиром. Але це не те! У Києві їв вареники з полтавськими вишнями залиті запорізьким медом. Смачні. Та це все одно не те, що вареники з картоплею!

Коли мені було чотири роки, я побив сімейний рекорд - з'їв п'ятнадцять вареників.

У суботній школі й після Служби Божої в прицерковній залі люди перестали дивуватися, коли я підходив по третю порцію вареників.

Та почав я рости в два боки: вгору і . . . в ширину.

Мама одразу заборонила все солодке і . . . вареники!

А минулої суботи мене повезли до тітки й дядька бо мама з татом їхали в гості - куди мене діти?

Вечеря в родичів - вареники! Хоч вони з борошна з устюками, з картоплею без хемікатів, з цибулею біодинамічно вирощеною - та все ж таки вареники!

По вечері тітка увімкнула телевізор і прикрила мої коліна пледом.

Я заснув. І бачу кімнату в селі Броварки. Кімната точно така як у мого двоюрідного діда, Іларіона, тільки більша і світліша. Ті ж самі ікони, уквітчані вишиваними рушниками, той самий стіл, ті самі сині лави, та сама піч і подушки і рядна - тільки незнайома бабуса.

Вона ластівкою літає від печі до столу.

І хочеться мені зазирнути їй в обличчя. Тягнуся чогось до неї. Нарешті заглянув. . . і оторопів. На лиці у неї було щось таке миле, й рідне, що я аж заплавав. Дарма що відьма!

До хати входить кремезний сивовусий дід. Сідає за стіл.

Це чародій-характерник, який прийшов до відьми у гості. Обое вони світлих думок і обкутані добрими ділами того, що посідали під іконами.

Глухо, ніби з під землі, чую їхню розмову.

— Ти ж знаєш, що мій талант це готування чарів-напоїв та їжі, - каже відьма.

— Оце приготувала обід за рецептами з Літопису українських страв.

— Невже? — витріщив на неї свої очі чарівник.

— А це щось до речі дуже подібне на хвіст кенгуру! — пробурмотів дід.

— Зварила все по-українському, а продукти — з цілого світу. Хочу догодити тобі, друже, і щось попросити.

Відьма замріялася.

— У мене тепер сила-силенна праправнуків. Не тільки в Україні, а й по всьому світі живуть вони. Є і в Америці, і в Канаді, в Англії, Франції, Бельгії, Німеччині, Бразилії, Новій Зеландії і в . . . Австралії.

І коли б ти знав, яке в мене там золоте хлоп'я росте! Я хочу тебе, мій любий, попросити заопікуватися ним. Він цікавиться чародійством. А я вже буду плекати в ньому знання про свій рід через його живіт.

Йому, рідненькому, трудно прожити й неділю без вареників. Уяви собі в який спосіб я передала йому мої гени! —

Я почувши отаке аж завмер: неже ж оця моторна, весела відьма — моя далека-через-віки бабуса?!

Почали їсти і один-одного припрошувати.

А який вибір!

У великому казані — напій спотикач з австралійського змія. Під самі вуса відьма підсунула дідові пиріг з опосума. На столі стояли холодні закуски: кажан у баклажанах, холодець з хвостатого хамелеона, ряжанка з пташиного молока.

Я прокинувся. Тато стогне наді мною. Хоче, не розбудивши, підняти мене і винести до авта.

— Не перечкайся, тату! Я й сам подибаю. Я з'їв десять вареників на вечерю і того ти не в силі підняти мене, — признався я.

Пилипка Ботте

Австралія

Увага! Читайте про Пилипка в „Юнакові“ за місяці січень-лютий 1991 р.

„КВІТКА, ЩО ПРИКРАСИЛА КИЇВСЬКУ СЦЕНУ”

Відомий в діаспорі, а тепер і в Україні хор „Веснівка”, що існує вже 25 років, прибравши свою назву з одноіменного чудового вірша Маркіяна Шашкевича тоді, коли членами хору були юначки - учениці Свято-Миколаївської Школи в Торонті, а їх диригентка Квітка Зорис-Кондрацька - студенткою музичного факультету Торонтського Університету, відзначили свій Ювілей концертами в Україні.

Мрія Квітки і її хористок нарешті могла здійснитися 2 липня цього року. Підготовка до виступів в Україні була запорадлива не тільки з підготовою програми, але й відповідним до неї одягом.

Прагнення бути в Україні виявив хор словом при відкритті; яке зворушливе було не тільки для присутніх на концерті, але є таким для тих, хто читає статтю Валентина Коваленка у „Вістях з України” ч. 31 ц.р. під заголовком, що вгорі.

„Ми вирости і виховалися в Канаді. Але нам рідна і дорога наша Україна. Наші серця б'ються в один ритм з серцем нашого народу. Ми радіємо безмежно, що в Україні народ будує власну державність. За щастя і долю України будемо молити Бога. Будемо допомагати реально в усьому, чим тільки зможемо. . .”

„Молитва”, твір молододі композиторки Лярисы Кузьменко, створений в нагоди святкування 1000-ліття хрещення Руси-України, відкрив концерт. А далі в репертуарі були релігійні та літургійні твори, пісні про визвольні змагання українського народу, починаючи з 17-го століття, а кінчаючи серединою 20-го. Далі був твір улюбленого композитора Дмитра Бортнянського - його „Аве Марія”, створена в періоді його студіювання в Італії. . . А в програмі далі було багато чогось нового, свіжого, оригінального. З традиційних речей - „Ой високі полонини” Г. Жуковського в обробці Є. Козака, „Ягілочка” й „Травко-Муравко” М. Колесси



Владика Стернюк вітає хор „Веснівка” у Львові

(обробки), „Я піду в далекі гори” В. Івасюка, а були й твори композиторів діаспори: Л. Кузьменко, З. Лавришин, І. Веселовський, А. Гнатишин.

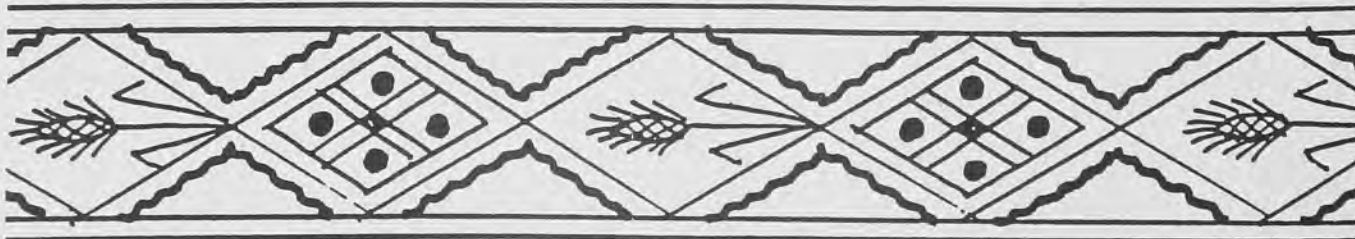
Зворушливо звучало „Україно” Т. Петриненка, „Летіла зозуля” а під кінець „Як давно” Григорія Китастого на слова О. Підсухи:

. . . Як давно, як давно
у розлуці минають години,
Чужино, чужино,
Не заміниш мені України.

Автор допису згадує, що спів був крізь сльози. Хористки співаючи втирали сльози. . .

Не розвіять жалю,
не розрадити тугу безкраю.
Я ловлю, я ловлю
кожну вістку з далекого краю. . .

Є згадка в статті, що й 15-літня Лариса Кондрацька - співачка першим сопрано (доня Квітки) змахувала сльозу. Автор допису в таку хвилину думав: „Якщо плачуть сучасні зарубіжні підлітки, співаючи про любу неньку-Україну, то це вже справді серйозно”.



ПОЯВИЛАСЯ СТРИЧКА ІЗ ПІСНЯМИ „ДАНЧИКА”

Музичне видавництво „Дума” з приємністю подає до відома, що недавно вийшов у світ перший звукозапис українських пісень естрадного співака Богдана Андрусишина-Данчика.

Данчик, син батька-українця і мами-білоруски, змалечку поважав і плекав культурну спадщину родичів. Хоч народився і виріс в Нью-Йорку, бездоганно вивчив і українську і білоруську мову, та змалечку включався в культурне життя обох етнічних груп. Обдарований ніжним, гнучким тенором, Данчик залюбки вивчає українські і білоруські пісні, і виконує їх щиро і переконливо.

В білоруських колах, Данчика вважають справжньою „зіркою”. Він записав три платівки білоруських народних і естрадних пісень, остання з них, збірка дуетів з Леонідом Борткевичем — провідним вокалістом білоруської супер-групи „Песнярі”, і чоловіком олімпійської зірки Ольги Корбут. В осені 1989-го року, Данчик виїхав на концертне турне до Мінську. Всіх вісім концертів випродано, і кожного вечора молодий співак зворушив слухачів до сліз. З нагоди приїзду Данчика виготовлено документальну програму, яку передавали на білоруському телебаченні.

Рівнож, Данчик часто бере участь в українських концертах і фестивалях. В 1980-их роках, він нераз

чарував слухачів своїми виступами на Українському Фестивалю Молоді у Глен Спей, Н.Й. Данчик репрезентував українців на Словянському Фестивалю у Нью-Йоркському Лінкольн Центрі, і є бувшим членом вокального ансамблю „Промінь”. І врешті, його довго очікуваний перший альбом українських пісень, під заголовком „Данчик-Ровесники”, здійснився.

В альбомі записано дванадцять улюблених пісень співака, поміж ними, Києве мій (Луценко/Шамо) - в новій, надзвичайно зворушливій обробці, та „Ровесники” (Підсуха/Білаш) - пісня, після якої названо альбом. Пісні аранжував Олесь Кузишин, який разом з Богданом Кузишином і Юрієм Турчином, акомпанював Данчикові при звукозаписі. Альбом записувався у студії „Електронна” Марка Сидорака.

„Данчик-Ровесники” появляється на компакт дисках і касетах, які можна набути в усіх українських крамницях. Можна замовити їх і безпосередньо, висилаючи чек в сумі 15 дол. (компакт диск) або 10 дол. (касета) на адресу: **Duma Music Inc., 580 Alden Street, Woodbridge, New Jersey, 07095.** Проситься додати 1.50 дол. за пересилку. Мешканців Нью-Джерзі зобов'язує 7% податку.

НОВЕ ВИДАННЯ ДЛЯ МУЗИК

Українська музична фірма „Дума” недавно випустила в світ своє найновіше нотне видання — **Українська Естрада**. В елегантно оформленому зошиті знаходяться десять сучасних українських пісень в обробці Олесь Кузишина, які друкуються вперше поза межами України.

З цих, **Струмочок, Тиша Навкруги і Кохана** найбільш відомі на еміграції. Далі - **Гуцулочка, Ой Чия Ти Чия, Летіла Лебідка у Вирій, Любисток, Я Прийду По Райдузі, Клич Мене та У Саду за Селом** — пісні, які увінчалися успіхом на Україні і напевно зачарують любителів української естрадної музики на заході.

Пісні аранжував Олесь Кузишин для голосу і фортепіану. Включені також гітарні акорди та повні

тексти пісень. До кожної пісні подано пояснення до тексту в англійській мові. Мистецьке оформлення видання, робота української мисткині Люби Мазяр.

Українська Естрада буде вартісним додатком до кожної нотної бібліотеки. Збірку можна набути в українських крамницях, або безпосередньо від видавництва, висилаючи чек на 10 дол. (амер.) на адресу:

**Duma Music Inc.
580 Alden Street
Woodbridge, NJ 07095**

Мешканців Нью Джерзі зобов'язує 7% податку. Зарубіжних покупців просимо вирівнювати тільки інтернаціональними грошовими переказами.









ШКОЛА БУЛАВНИХ - ЗОРЯНА ЗЛУКА

„Ідіть стежкою на гору” був наказ комендантки, як ми вже перейшли перегляд виряду. З наплечниками тяжчими за нас на плечах, Ксеня Кизик і я вирушили в незнаний нам ліс стежкою, яка ще не була цілком витоптана, в напрямі табору „Школи Булавних”.

Я ішла знаючи, що мене чекають два тижні інтензивної фізичної праці і серйозного пластового навчання. Але я не здавала собі справи, що рівночасно це будуть цікаві тижні нової приязні і переживань, які залишаться зі мною назавжди.

„Школа Булавних” був унікальний табір. Це був перший вишкіл, на який прибули учасниці з різних країн: зі США, Канади, Аргентини, і навіть з України і Польщі. З’їхалися пластунки з трьох континентів. А тому, що того самого місяця відбулася унікальна астрономічна подія: зустріч трьох планет - Марс, Венери і Юпітера - ми назвали наш табір „Зоряна злука”.

І справді це була злука 32-ох пластунок з трьох сторін світу. Нас розділили на чотири гуртки, і в кожному були пластунки з різних середовищ. Я попала в гурток ч. 3, який ми жартівливо назвали „Піонірка на Марсі”. Нас було чотири зі США, одна з Канади, Одна з Аргентини, і дві з України. З другими гуртками, які називалися: „Космічні красуні”, „Венери”, і „Зустріч”, ми від першого дня мали завдання, що вимагали багато співпраці, і ми скоро зжилися. Зачалося розтаборування. Мені було тяжко повірити, що цей зарослий травною і тернами шматок землі стане нашим „домом” на два тижні. Поставивши шатра, почалися всілякі проекти піонірки. Завданням нашого гуртка було викопати лятрину. Хоча це не видається як дуже приємна праця, якраз при цій зайняттю наш гурток найбільше зжився. Наступні завдання піонірки вже видавалися легкими.

Але думаю, що такі найкраща нагода заізнатися з членами мого гуртка була в днях, коли ми були чер-



Учасниці „ШБ” на впоряді

говим гуртком. Як черговий гурток ми мали великі обов’язки в кухні. Крім варення, треба було носити харчі, а ще трудніше, треба було кілька разів на день нести 5-гальонову баньку води під гору. Яюсь першого дня я взялася до цього обов’язку з Катрусєю Гарас. Попри роботу ми мали змогу з нею багато поговорити, розпитати про свої зацікавлення, і так собі надбати нову приятельку з якою було приємно жити і співпрацювати в таборі.

Велика частина перших днів табору була присвячена піонірці: будові машту, кухні, лятрин. . .

Як вже структура табору була під контролею, плян дня не був сконцентрований на фізичній праці, а звернено увагу на більш інтелектуальні теми. Булава табору була засадничо мала і подруги мали багато роботи, щоб перепроводити з нами гутірки на різні теми. Комендантка Юля Федик-Шишка переводила з нами картографію, ідеологію і психіку. Подруга Христина Хабурська, яка, на жаль, була з нами тільки кілька днів, вчила нас піонірку. Завдяки їй, як і також обізнаним в піонірці учасницям табору, ми собі пригадали в’язання вузлів і успішно збудували табір. Подруга Діня Заяць була спеціалісткою від сигналізації і енергічно і терпеливо вчила нас семафор, морзетку, та різні теренові знаки. Першого тижня з нами також була подруга Ія Дац, яка переводила гутірки безпеки, р’ятівництва, та інші. Другого тижня булава змінилася. Деякі подруги від’їхали, а доїхали подруга Іся Стадник, яка вчила нас природознавство, Леся Іваницька, яка провадила гутітками про табірництво, Марта Кушнір, яка вчила першу допомогу і подруга Дора Горбачевська, яка перебрала обов’язки інтендантки і також переводила з нами гутірки ідеології.

Перед приїздом до табору кожна учасниця мала приготувати інструктаж на приписану тему. Треба було обдумати і організувати 60 годин зайнять - по 20 годин на кожний рівень юнацтва. Підчас табору часто приходилося таборовичкам переводити гутір-



„Школа Булавних” 91 зі своїм проводом



Біля ідальні слухають гутірки з інтендантури



Учасниці „ШБ” з України і Польщі із пл. сен. О. Кузьмович

ки зі своїх ділянок, щоб поділитися своїм знанням.

Але особа, яка найбільше захопила всіх таборовичок своїм знанням, переживаннями і цікавим життям це була подруга Олька. Подруга Олька була значною і важливою частиною нашого табору. Вона радо йшла під гору щоденно, щоб прийти до табору і переводити з нами гутірки на різні теми. Все потрапило нас зачарувати цікавими історіями та своїми спогадами. Як переводила з нами гутірку журналістики то показувала зразки газеток з попередніх „ШБ”. Також показувала старий альбом із свого пластування і декотрі зі зацікавленням слідували за своїми родичами і знаходили подругу Ольку на фотографіях.

Подруги Ольки гутірки були дуже успішні тому, що вона заохочувала нас до дискусії. Таборовички мали можливість брати участь у гутірці і ділитися своїми думками на дану тему. Правдоподібно найбільш успішною була остання гутірка з подругою Олькою: майже всі говорили, перекидали думками, легко сперечалися. Це була справжня змога цілому таборові бути разом і ділитися поглядами. В останній вечір з нами, підчас ватри подруга Олька дала нам відчуття, який це унікальний табір на якому ми мали щастя бути. Своїми теплими словами і запалом, вона була натхненням для нас усіх, до дальшої пластової праці.

Приємною частиною нашої таборової програми були лисячі біги, які ми мали двічі впродовж двох тижнів табору. Добре пригадую перший біг. Була спека, але ми всі повдягали довгі штани, щоб не подрапатися в лісі. Я з Катрусею Гарас бігли по лісі — мов від ворога втікали. Хоча не було легко перемірати трасу, всежтаки було приємно на зміну трохи порухатися.

Ще одним приємним зайняттям була теренова гра. Табір розділено на три групи — племена, а кожне плем'я мало свого бога. Цим разом я бігала по лісі з Лярисою Драган, шукаючи куди другі заховали сво-

го бога. Ми несподівано натрапили на місце одного племені і тоді старалися обдумати як найкраще викрасти бога, якого охороняли члени орди. Ми стояли довгу хвилю, ховаючись за деревами, і радилися. Остаточні рішення, замість підкрадатися, наробити галасу і крику і в замішанні пробувати забрати у „ворогів” їхнього бога. Плян нам удався. Найцікавіше було як ми з Лярисою мусіли перебігти з одної частини лісу через поляну до другої. На поляні ми попали на „диких звірів” (наших подруг). Якби вони нас зловили то би „поїли”. Не маючи іншого вибору хіба перетяти поляну, ми вдвійку пігнали і недумуючи забігли в малинник. Ляриса, мудра, мала довгі штани. Я була в шортах і так подрапалася, що на довго мала пам'ятку цього дня. Вміжчасі, Мотря Макаревич з нашої дружини здобула другого бога і ми успішно закінчили гру.

Впродовж двох тижнів табору були дві зустрічі Школи Булавних з хлоп'ячим вишколом „Лісовою Школою” (не рахуючи два рази, що ми зустрілися в церкві на Службі Божій). Перша зустріч була в суботу — хлопці запросили дівчат на вечерю і на ватру. Вечір відбувся приємно. Дівчата не були на 100% захоплені парівками, які хлопці зварили, тому рішення подати щось більш екзотичного, коли хлопці відвідають „ШБ”. Ватра була особливо значною мені тому, що при чарівнім полум'ї ватри і двох смолоскипів, та в товаристві моїх нових пластових друзів, мене заприсяжено вірлицею. Відтак, члени обох таборів співали при супроводі гітар, ставили скечі, слухали пісень „заграничних” пластунів. Ця спільна ватра була гарним способом закінчити тиждень важкої пластової праці.

Дівчата віддячилися хлопцям запрошенням на смачнішу вечерю до свого табору і на свято Івана Купала. Після вечері відбулося Свято Купала. Дівчата кинули вінки в струмочок, а хлопці кинулися за ними, щоб знайти свою „пару”. (Тому, що хлопців було менше, декотрим попало по два вінки). Ватру

запалено і скакали через вогонь.

Слідуючий день — середа — був день великого іспиту для учасниць „Школи Булавних”. Це був іспит знання загального пластування і того, що ми за час табору навчилися. Всі були напружені. Підчас пообідньої тиші кожна щось повторяла: вправляли вузли, старалися запам'ятати назви дерев, махали прапорцями від сигналізації. Але скільки би кожна не вчилася, зі всіх сторін було чути: „я нічого не знаю”, або „щоб я тільки не перепала на цьому іспиті”.

Іспит складався із двох частин. До першої частини нас розділили на групи і ми переходили через три пункти, де перепитували природознавство, семафор і першу допомогу. Відтак нас порозсаджували на поляні і дали іспит на десять сторін через дві години. Всі якось вижили. Я цей іспит назвала „пластовою матурою”.

Після іспиту наша мука закінчилася. На слідуючий день ми пішли на одноденну прогулку по горах, куди провадили різні стежки. Після повороту до табору було трохи вільного часу, щоб приготувати дописи до газетки, майструвати відзначки, підписувати привіти, і спілкуватися.

Ліквідація табору не була аж така страшна, як ми боялися. Ми будували все — столи, браму... знаючи, що під кінець табору прийдеться все розбирати. Але, властитель землі, на якій ми таборували, п. Кулик, зажадав, щоб ми наші проекти залишили. Ми втішилися, що не мусіли нищити те, що так старанно і з трудом будували. Прийшлося лишень ліквідувати кухню і лятрини.



Комендантка ст. пл. Юля Шишка дає доручення після обіду



Оживлені розмови біля церкви

Не на руку нам було те, що в п'ятницю, на останній день табору падав сильний дощ. Хоча це був перший великий дощ, він нам отруднив кінцеву ліквідацію табору. Шатра були зовсім мокрі, як ми їх звивали. Як де-не-де переставало падати ми старалися упаковувати наплечники. Деякі наплечники так перемокли і стали такими важкими, що трудно було їх збалансувати, коли треба було все нести на долину.

Впродовж тих двох тижнів терен табору ставав мені щораз більше знайомим. На стежках я на пам'ять знала кожен камінь і корінь: я могла б в ночі без ліхтарки зайти до річки. Мені дуже дивно стало, як ми звинули всі шатра. Поляна виглядала гола. Але не так, як того першого дня, як трава була по коліна і колола. Тепер на землі були знаки кожного шатра. Де-не-де була стоптана стежка. Дивно було спостерігати як зникло все, що там два тижні жило. Ще дивніше було собі здати справу, що трава там знов заросте і скоро навіть не буде сліду нашого табору.

Закриття табору відбулося на цім голім терені. Проголосили висліди вишколу: першункою „ШБ” була Катруся Гарас, яка вповні собі заслужила на це



Пл. сен. О. Кузьмович веде гутірку під деревами

признання. Вона радо помагала іншим, терпеливо ділилася своїм знанням, і зі всіх сторін виказалася зразковою таборовичкою. Друге місце здобула ще одна ввічлива, працьовита і ідейна пластунка Мотря Кузич.

Я поїхала на „Школу Булавних” з наставленням, що хочу щось навчитися. „ШБ” був для мене іспит. Вернувшись додому, здобувши не тільки знання, а також знамените пережиття, чуюся, що я цей іспит успішно здала. Я щаслива, що мала змогу запізнати і таборувати з ровесницями з різних сторін світу. „ШБ” на мене дуже позитивно вплинула і заохотила мене до дальшої праці в Пласті.

ст. пл. вірл. Дарка Юрчук



Затруєна весна

Спить ставок, висить кислотна хмара.
Стронтій ось в верболозах заснув. . .
Десть там заграла плакуча гітара —
Там дівчина стрічала весну.

Радіяція колише віти,
З нафтохімії дме вітерець.
А дівчина попала у сіти
До сірчаної хмарки. . ., кінець!

Ти не плач не журись, моя ненько,
Ти не плач не журись, не ридай.
Коли буде спокій на Україні?
Ти в найвищого сина спитай.

Вже спалюжили землю манкурти,
Що не може ніхто на ній жити. . .
Тільки місяць засмучено світить,
До калини дівча уже не біжить!

Вже живе, пішло навіки спати,
Заридала, забилаь земля —
Будеш знати, як Совіти кохати
І як вірить у їхні слова!

Виходи мій народ на майдани,
Доки будеш ти спати дарма?
Скинь із себе кремлівські кайдани —
І тут інакшої ради нема.

Спить ставок де колишуться віти,
Вітерець в верболозах заснув. . .
Десть порвалась струна на гітарі.
Нема кому стрічати весну.

*Написав учень середньої школи м. Львова
Андрій Гнида
Березень 1991 р.*



НОВИЙ ЦІКАВИЙ ДОВІДНИК

Книжка-довідник „Українські військові відзнаки” появилася накладом Наукового Товариства ім. Шевченка в Канаді, авторства Ярослава Семотюка. Вона розповідає про всі відомі українські військові ордени, хрести і медалі, відзнаки та гаптовані емблеми різних бойових формацій і ветеранських організацій. Вона може придатися пластовим виховникам і пластовому юнацтву і варто її купити.

Коштує 15 дол. і появилася у двох виданнях українською і англійською мовами. Видана люксово зі 100 кольоровими репродукціями повинна зацікавити наших читачів. Її можна замовити пишучи на адресу:

Ukrainian Medals, 55 Van Dusen Blvd. TORONTO, Ontario, M8Z 3E8, Canada зі зазначенням мови книжки.

СВЯТО ЮРІЯ СТАНИЦІ ЛОС АНДЖЕЛЕС

Як кожного року так і цього члени Пластової Станиці в Лос Анджелес відсвяткували спільно Свято Юрія в горах Лос Падрес. Із цього Свята прислали вони редакції „Юнака” привіт і дві гарні світлини. На одній бачимо учасників підчас Служби Божої а на другій усіх їх зібраних на скелях Лос Падрес.



ПЛАСТ
Організація Української Молоді
plast, ukrainian youth organization, inc.
Пластова Станція Лос Анджелес

ПРИВІТ

редакції та читачам "Юнака", "Готуйсь"

31 Свѣта Весни - Свѣта Юрія 1991 р.
в Горах Лос Падрес, табор McGill

НОВАКИ - НОВАКИ

Знаменитка воякиня
Мина Грищенко

Марисса Григорьевна
Ростислав Тайвас

Роман Савок и

Пласт. Придт./Госгі

Don't know
Carter King

и. Асманов Касим

for University

Даша Трофимовна

Провід-Булва

на сел. Марте

5-й отд. Урюпинска Галуба
Г-н Левко Рокоссовский

и сего кнзю Палеолоку

10H₂ & 4 - 10H₂ & 4

на позв. Марко Матвея
на позв. Марко Матвея

Mr. and Mrs. Henry Carstensen

Hi friend. Things are good

м. урлс Талло Селчмнн
м. урлс Талло Селчмнн

на прѣз Лигушко Бауца

Wiles

Om me naar binnen

cm nel fiume Tapadaru

ММ. АН. Ордан-Султан



Із легенд України

I ЗВІДКИ ВЗЯЛИСЯ ВЕДМІДЬ І ЗОЗУЛЯ

Одного разу, коли то Ісус Христос ще ходив по світі, один молодий жид хотів настрашити Ісуса і вліз під міст. Але доглянули це апостоли святі Петро і Павло тай кажуть Ісусові:

— Уважай, Учителю, бо під цим мостом, яким ми зараз будемо переходити, заховався якийсь чоловік.

А Ісус відповів:

— Це не чоловік, це ведмідь!

І в цій же хвилині цей молодий жид перемінився у ведмедя. Тому ще й тепер у ведмедя такі ж руки й ноги, як у людей.

А зозуля це дівчина, яка вилізла на дерево й хотіла настрашити Ісуса, коли Він з апостолами ішов до Єрусалиму. Побачивши дівчину на дереві, яка на вид Ісуса почала кукати, святі Петро й Павло кажуть до Ісуса:

— Глянь, Учителю, як ця панна кукає!

А Ісус каже:

— Коли хоче кукати, то хай кукає вічно!

І тоді ця дівчина стала зозулею.

II

Чому Каня просить дощу?

Як Господь Бог сотворив світ, то казав кожному створінню, щоб копав собі ямки на воду. Всі копали, тільки одна Каня не послухала Господа Бога, - кажучи: „Овва, не буду копати, бо бим собі свої жовті черевички поталала!“ І за цей непослух Господь Бог дав їй так, що вона не може пити води з землі, ні з ріки, ні зі ставу, ні з озера, ні звідки, а тільки мусить пити літаючи, коли дощ іде. Тому то, як довго погода, то вона страх хоче пити й літає і кекає і просить у Господа Бога дощу, щоб напитись.

ЛЕГЕНДА ПРО КЕРТИЦЮ

Убогий і багач мали якось разом поле й разом його засіяли одним насінням. Але вбогому Господь поблагословив і йому вродило, а багатому-ні. Ото багатий і відцурався свого поля, тай каже до вбогого:

— То моє поле вродило а твоє ні!

Убогий його розважає, показує межі спільного поля а багатий і слухати не хоче а далі йому й каже:

— Коли ти мені не віриш, то завтра рано підемо на поле і нас сам Бог розсудить!

І пішли додому. Але смерком, коли вже зайшло сонце, багатий узяв свого сина й крадькома, щоб ніхто не бачив, пішли вони на поле убогого. Багатий викопав яму, посадив туди свого сина тай каже до нього:

— Гляди, мій сину! Як я завтра запитаю, чиє це поле, ти скажи, що це поле не бідного а багатого!

Прикрив багач яму соломкою тай пішов додому.

Ранком зібрали громаду тай ідуть на поле. А їм назустріч йде старий-старий дідусь. Побачив громаду тай питає:

— А куди це зібрались, панове громадо?

— Та ідемо на Божий суд, хай Бог розсудить чиє це поле зародило, багатого чи бідного.

— То і я піду з вами! — каже дідусь.

— Ходи!

Прийшли на поле. Багатий став посеред поля і питає:

— Скажи - каже - Боже, чиє це поле? Багатого чи вбогого?

— Багатого, багатого! - вилітає голос зі сердини поля. А дідусь - а це був сам Господь - каже:

— Не слухайте, громадо, це убогого поле. І розказав усе народові, а до сина багача промовив: „Будеш ти сидіти під землею поки світу й сонця!“

Отож і зробилася кертця з багачового сина.

Г.Л.Н.

З ДІЯЛЬНОСТІ УСП

В неділю 21-ого липня Улад Старших Пластунів влаштував „Вечір УСП“ на Вовчій Тропі. Метою цього вечора було обзайомити юнацтво і старше пластунство з куренями УСП. Представники десятиох куренів розложили експонати у формі знімок, прапорів, відзначок і летючок. Референтка старших пластунів, ст. пл. Ксеня Козак ЛМ, відкрила вечір коротким словом про загальний плян праці УСП та про перехід з юнацтвом до старшого пластунства. Тоді кожний курінь коротко розповів

про свою працю і своїх членів. Старше юнацтво та булави новацьких таборів мали нагоду оглядати експонати, прочитати Листок Зв'язку УСП, закупити сорочинки, і пізнати Лісових Мавок, Лісових Чортів, Спартанок, Вовкулаків, Чорноморців, Хрестоносців, Гребель, Калиняків, Сіроманців та Бурлаків. Вечір був дуже успішний.

ст. пл. Ксеня Козак
Крайова Референтка УСП

СЕРЕД ПРИРОДИ — ТУТ І ТАМ

Кожному з нас відомо, що в країнах вільного світу, де поселилися українці — вихідці з поневоленої батьківщини, можна знайти в природі багато рослин і тварин, які в Україні не ростуть чи не живуть. Це стосується навіть і країн, яких підсоння не багато різниться від підсоння українських земель. Менше відомий факт, що рослини і тварини, які на нових місцях поселення виглядають нам зовсім схожі на українські — (чи точніше на їхні рисунки, які бачимо, наприклад, у підручниках географії), у великій більшості насправді від них відмінні. Вони часто є, як це кажуть учені-природознавці — того самого роду (анг. *genus*), але іншого виду (анг. *species*). Так, наприклад, хоч у Північній Америці росте досить багато видів дуба, жодний з них не є тотожний з тим видом дуба, що росте в Європі, а в тому і на Україні. В Америці немає українських лелек (бузьків), зозул, чайок, їжаків — тварин про які ми знаємо з пісень, казок, оповідань та повістей.



Щоб ту далеко, але відому нам з читання, школи та пластування українську природу зробити для нас ближчою та цікавішою, спробуємо у ряді статей розказати вам про неї, подати про цю природу цікаві подробиці, дати ілюстрації взяті з нечисленних і рідкісних природознавчих видань, надрукованих в Україні. (На жаль через насильне російщення, яке там тепер твориться, ці видання нам тут легше здобути, як українським дітям і молоді у їхній рідній країні.)

Для більшої наглядості, пишучи про українські роди і види тварин, будемо порівнювати їх з найподібнішими американськими. Сьогодні розкажемо вам про сови.

Ще треті півні не співали, ніхто ніде не гомонів.

Сичі в гаю перекликались, а ясень раз-у-раз скрипів.

Ці рядки з Шевченкової поеми „Причинна” (що по анг. буде *The Bewitched Girl*) відомі усім нам, бо вона стала улюбленою народною піснею.

Мабуть кожний юнак чи юначка знає, що ПІВЕНЬ, або КОГУТ це анг. *cock*. Менше з нас знає, що дерево ЯСЕН, або ЯСЕНЬ це в англійській мові *ash tree*. Але що таке СИЧІ — птахи, що перекликалися?



В новіших українсько-англійських словниках знайдено яких 5 перекладів цієї назви: *owl*, *barn owl*, *brown owl*, *little owl*, *screech owl*, що всі вони стосуються різних родів чи видів сови. Але сови бувають різні від дуже малих до великих і різного вигляду. Котрий же з тих перекладів добрий? Українські та англійські довідники про птахів показують, що СИЧ це вид малої сови, що живе тільки в Європі, але не в Америці. Її правильна англійська назва *little owl*. Вона є величини американського „робіна” (якого знову найточніша назва буде РУДОГРУДИЙДРІЗД). Більше про сича можеш довідатися з передрукованої нижче інформації.

Козаки колись наслідували голос іншого роду сови — ПУГАЧА. („Пугу, пугу — козак з лугу!”) На другій ілюстрації знайдеш цікаві інформації про цей другий рід птахів з родини сов. Пугачі — великі птахи приблизно втричі більші від сичів. Вони мають помітні „вушка” — насправді жмутки пір’я, яких у сичів немає. Живуть в Україні як і в цілій континентальній Європі, але не в Англії і не в Америці. Правильна англійська назва пугача є *eagle owl*. В Америці рід сови найближчий пугачеві як величиною, так і виглядом є *horned owl*. Він поширений в цілому ЗСА та південній частині Канади.

В Україні живуть ще інші роди сов, напр., сичик-воробець (ще менший від сича), сипуха, совка та сови — сіра, біла та ще інші, але вони більше цікаві особливим любителям птахів та натуралістам.

Лісовик



Бразилійське прислів'я каже: „Я плакав, що не мав черевиків, доки не зустрів людини без ніг”.

Це прислів'я правило мені за підпору довгі роки, аж ось останнім часом починає зростати в моїй пошані образ черевиків. Не йдеться тільки про ту картину, що її малював Ван Гог. Ідеться про різні різні черевики. Ті, що в Арабії називають капцями, в Римі — сандалями, на Гуцульщині — постолами, на Бойківщині — ходаками, на Поліссі — личаками, в багатого — чоботами, в бідного — валянками і так далі. Всі вони сповнені поезією, мітами, народною мудрістю, прикрашають історію, стають мовчазними свідками дійсності.

У казці, кіт походжає в червоних чоботах, а хто в чіпку родився, може придбати летючі капці або семимилеві чоботи. Як Попелюшка могла б одружитися з князенком, якби не скляний черевичок? Бідний обдурив чорта, що сипав золоті дукати до чобота без підошви. Натомість Алешандре, персонаж Грасіліяна Рамоса, встромив ногу в чобіг, але халява не кінчалася: в темноті він намагався взутися в . . . боа з роззявленою пащекою! Марко Проклятий був засуджений зносити свої залізні черевики, а сарака Абу Касим ніяк не міг позбутися своїх латаних капців, і вони стали його невідкличною долею.

Німецьким дітям Святий Микола ховає дарунки в черевики, тореадори п'ють вино з черевиків дам у чорних мантильях.

В нашій народній пісні бідна дівчина жаліється: „Якби мені черевики, то пішла б я на музики”, а ще є така купальська, де добрі радять Миколі роззутися та йти до Ганнусі босим, щоб на його підківки не гарчали сільські собаки.

Відомо, що Сократ ішов на гостину до Агатона взутий, доказуючи так, що шанує щедрість господаря. Гайнріх ІУ, натомість, ішов до Каносси босий поцілувати пантофлю папи Григорія. Семен Палій давав лиха своїм заклобукам від Подолу в Києві до Межигірського Спаса, а Сковорода носив свої черевики на кілку, щоб довше тривали.

Клоделів сатиновий черевичок донь Прuessи наробив багато галасу, зворушив Іспанію, розгойдав океан, стряс небо й пекло. Король Абу присягався на свій зелений капець, а колишній президент Бразилії, Жусцеліно Кубічек — земля йому пером — роззув черевики при відвідинах Кім Новак, яка прийшла до палацу боса. Якщо це має якесь символічне значення, то, певно, те, що парагвайське військо напівбосе, такого значення не має.

Черевики — багатослові в своїй мовчазності, так своєю присутністю, як і відсутністю. На узбережжі моря в штаті Ріо-де-Жанейро рибалки розпороли

черевко акули і знайшли там пару жіночих черевиків.

Або ще одна макабрична історія: бразилійська преса повідомила про трагічну смерть одного свого інтелектуала-реформатора, спірну особу з великим розумом і такими ж ідеалами. Одні його обожали, другі — ненавиділи і заздрили йому. Ходить вість, що він вийшов з мешкання до праці з течкою і парасолем, відчинив двері ліфту і впав у порожнечу. На дні шахти знайшли його бездушне тіло, течку з книжками і парасоль. Бракувало тільки черевиків . . .

Однак існують ще, на щастя, ввічливі епізоди з черевиками, а такі трапляються в колоніальному містечку Кабо Фріо, що значить „Холодний Ріг”, з огляду на його буйні вихри, які несподівано зриваються, і на щедрі дощі, що перетворюють дороги на болотяні рови.

Мої знайомі проводять літо в білій віллі серед кокосових пальм. У них є мала донечка і чорна поворна няня з колотілкою замість язика.

Раз якось по полудні закрався до них злодій. Господарі спочивали після обіду. Злодій підкрався сходами на перший поверх, узяв радіо і на всякий випадок обгорнув його рушником малої Лейлі. Коли він якраз хотів висмикнутися, вийшла йому назустріч няня з великою дерев'яною ложкою, бо в кухні саме смажились конфітури з жаботікаби.

— Ти якого біса на сходи дряпався? — озвалася до нього няня.

— Я . . . я прийшов полагодити крант у ванні.

— До того тобі зайвий рушник моєї дівчинки! Віддай його зараз, а то тобі розтрощу голову цією ложкою, ти, драбе касенний, ти, ледащо задрипане, ти, пройдисвіте, ти, гульвісо, ти, неробо, ти нехристе, — і виляла на нього весь свій запас соковитих епітетів.

Злодій побачив, що з нею нема жартів, а вже особливо, що не переможе її в словесному змаганні, покинув здобич і дав ногам знати, загубивши в поспіху на сходах свої черевики.

Всі побудилися й зійшли до залі та почали розпитувати няню, що трапилося. Серед драматизованої розповіді з'явився її головний герой — смирний і з поливою доброго виховання:

— Шановне панство, раз мені не вдалося нічого в вас украсти . . . чи могли б ви мені віддати мої черевики? Бо на дворі — болото . . .

Другий епізод відбувся однієї дощистої ночі. До автобуса, яким я поверталася до Ріо-де-Жанейро, ввійшов сердега в картатій сорочці і попросив водія, щоб збудив його в Трібобо. Опісля він закуняв у тепловому автобусі. Надворі почалася громовиця, дощ лився так рясно, що зневацька шляхи перетворилися на рвучі потоки. Коли ми доїхали до Трібобо, водій

збудив сердегу, однаке той не міг висісти з автобуса, бо зробив дурницю: сівши на своє крісло, роззув черевики, які самопас помандрували між сидженнями, бо дорога — крута й гориста. За допомогою породжніх, йому вдалося знайти при слабкому освітленні свою власність, хоч біді ще не був кінець. Подорожні з цікавістю приглядалися, як сердега намагався взутися, але його ноги напучнявіли в теплі, і його зусилля не вінчалися успіхом. Тоді почали йому припікати:

- Купив жіночі черевики!
- Три номери менші, ніж нога!
- Його не тітка взуває . . .

Сердега взяв черевики в руку й хотів висісти з автобуса в панчохах, щоб нас не задержувати, однаке терпеливий водій не згодився:

— Як підете без черевиків у таку зливу? Не спішіться, я почекаю.

Коли сараці, нарешті, вдалося взутися, всі запле-

скали в долоні, і автобус колихався від сміху. Щасливий узутий вдячно прощався з кожним окремо, хоч усі ми були незнайомі, і бажав нам щасливого повороту додому . . .

Рукавиці далеко не проявляють таких широких мистецьких чи духовних вимірів.

Хоч правда: різні звірі хотіли жити в дідовій рукавичці, лицар кинув свою рукавицю в лице панни Кунігунди, що наразила його на смерть серед арени; король Марк заслонив своєю рукавицею Ізольдине обличчя від соняшного проміння; Ганельон зронив рукавицю Карла Великого, а архангел Гавриїл узяв рукавицю з руки Ролянда, щоб передати її Богові на ознаку закінченого посольства . . .

Але хай хто інший пише про рукавиці, бо в нас у Ріо-де-Жайнеро вживали давніше мережаних до театру і на концерти, але тепер вони вийшли з моди.

Черевики, тим часом, ще актуальні.

„Сучасність” ч.6 (222), червень 1979 р.

КОЛИСКОВА ПІСНЯ

Ой спи, дитя, без сповиття,
Поки мама з міста прийде
Та принесе три квіточки:
Ой первою - зросливою,
А другою - сонливою,
А третьою - щасливою.

Ой щоб спало - щастя знало,
Та щоб росло - не хворіло,
На серденько не кволіло.

Соньки-дрімки в колисоньку,
Добрий розум в головоньку,
А рісточки у кісточки,
Здоров'ячко у серденько,
А в устоньки говорушки,
А в ніженьки ходусеньки,
А в рученьки ладусеньки.

Це колискова пісня невідомого автора. Її певне складав народ довгими століттями. У ній зарисовується виховний ідеал, що його собі виростив український народ. Мітичні три долі убрані у три квіточки, в ідеал краси - перша квіточка сповнена сили росту, друга - сонлива, тобто замріяна, а третя бадьора, сповнена радості-щастя.

Усім долям-квітам ось які побажання: щоб дитя спало, було здорове, а як буде здоров'я, буде й щастя, не буде хворіти. Сон здоровий для дитинки, отриманий з розвитком розуму в голівонці, рісточки кісточок, з сильним серденьком, з гарною, розвинутою мовою дитинки, з швидкістю в ході ніжок, з радісними оплесками рученьок дитинки.

Ці три мітичні долі приносять дитині щастя, всесторонній психофізичний гармонійний розвиток.

Яким же контрастом до цього ідеалу є ідеал сьогоденні у багатьох матерів, які бачать щастя дитини тільки в матеріальному забезпеченні та особистому себелюбному задоволенні.

В історії народів є відомі великі вчителі в минулому: Демокрит (460-370 р. до н.е.) вже сказав, що виховання це могутня сила, що вона здобувається не з примусу, але у засвоєнні правильних ідей і засад у щоденному житті.

В черговому числі „Юнака” подамо виховникам основні тези славних педагогів з минулого: Плутарха, Сократа, Платона, Аристотеля, Квінтіліяна, Коленського, Локка, Руссо, Гельвеція, Дидра, Песталощі, Дістервега, Люї та нашого Ушинського й багато інших славних педагогів.

Подруга Марта

ДАТКИ НА ПРЕСФОНД „ЮНАКА” ТА НА ІНШІ ПОТРЕБИ ДІЇ ПЛАСТУ

від 25 березня до 25 серпня 1991 року

ЗСА:

\$1,000.00	Пожертва Пл. Станиці Денвер, Колорадо на пресфонд „Юнака”.	\$50.00	Пожертва в пам'ять сл.п. Михайла Пежанського склала Любомира Пежанська.
\$1,000.00	Комітет Вечорниць Куреня „Червона Калина”, Нью-Йорк пожертва на пластові видання.	\$50.00	Замість квітів на могилу сл.п. Володимира Гноя склали на пресфонд „Юнака” д-р Петро і Белінда Михайлови.
\$150.00	УІ-тий Курінь УПЮ-ок в Чикаго на пресфонд „Юнака”.	\$40.00	Пожертва у пам'ять сл.п. Олени Дуб д-ра Ореста, Рені і Мирона Городиських.
\$60.00	Гурток „Лисички” з УІ Куреня УПЮ-ок Чикаго на пресфонд „Юнака”.	\$25.00	Даток Куреня „Верховинки” в пам'ять пл. сен. Володимира Гноя - брата і швагра їхніх подруг.
\$337.14	Гурток „Лебеді” з УІ Куреня УПЮ-ок Чикаго на пресфонд „Юнака”(через подругу Ольгу Кузьмович).	\$25.00	Даток пл. сен. Я. Пришляка на пресфонд пл. журналів у пам'ять сл.п. інж. Василя Потішка.
\$37.00	Станиця Бріджпорт пожертва на видавничий фонд Пласту.	\$25.00	Склали на пресфонд „Юнака” замість квітів на могилу пл. сен. Володимира Гноя Оля і Богдан Михайлови.
\$25.00	Пожертва Володимира Шуста з Бріджпорту на пластові видання.	Разом ЗСА: \$3,179.14	
\$15.00	Даток Романа Процика на пресфонд „Юнака”.	Англія: \$54.85	
\$100.00	Лідія Залуцька пожертвувала на пресфонд „Юнака”.	Пожертвував Ярослав Мицко на висилку пластової літератури в Україну (канадська валюта!).	
\$50.00	Даток пл. сен.-ів Орисі і Тараса Ковчів на пресфонд „Юнака”.	Канада: \$100.00	
\$50.00	Пожертва д-ра Василя Саляка з Філядельфії на пресфонд „Юнака”.	Українська Народня Каса в Монреалі надіслала даток на потреби Пластового Видавництва свою надвишку в касі.	
\$40.00	Даток на пресфонд „Юнака” Володимира Процика з Вестфільд, Нью Джерзі.	Разом: \$154.85	
\$100.00	Склали пожертву на пресфонд „Юнака” замість квітів в пам'ять сл.п. Олени Дуб по \$20.00 - Лідія Стрейт, Тарас Яцишин, Дарія Ковч, Роман і Оксана Ковчі, Петро і Соня Ковчі.		

Замість квітів в пам'ять
св.п.

ОЛЕНИ ДУБ

склали по \$20.00 - приятелі Покійної: Дарія Ковч, Роман і Оксана Ковчі, Петро і Соня Ковчі, Лідія Стрейт і Тарас Яцишин на пресфонд „Юнака”, бажаючи виявити своє співчуття Родині та зберегти пам'ять про Померлу.

Замість квітів на могилу
св.п. незабутнього

пл. сен. МИХАЙЛА ПЕЖАНСЬКОГО

склала на потреби Пластового Видавництва пожертву його дружина Любомира \$50.00 - Нью Йорк.

Замість квітів на могилу
сл.п.

пл. сен. ВОЛОДИМИРА ГНОЯ

разом з висловами співчуття Родині склали пожертву \$50.00 - на пресфонд „Юнака” д-р Петро і Белінда Михайлови.

Замість квітів на могилу
сл.п.

ОЛЕНИ ДУБ

склали пожертву \$40.00 - на Пластове Видавництво д-р Орест, Реня і Мирон Городиські, висловлюючи своє глибоке співчуття.

Замість квітів на могилу
сл.п.

пл. сен. ВОЛОДИМИРА ГНОЯ

Курінь УПС-ок „Верховинки” склав пожертву \$40.00 - бажаючи виявити своє співчуття подругам - пластункам, які втратили брата й швагра.

Замість квітів на могилу
сл.п.

інж. ВАСИЛЯ ПОТІШКА

великого приятеля Пласту та громадського діяча, склав пл. сен. Ярослав Пришляк \$25.00 - на пресфонд пластових журналів.

Замість квітів на могилу
св.п.

пл. сен. ВОЛОДИМИРА ГНОЯ

склали пожертву \$25.00 - друзі Покійного Оля і Богдан Михайлови.

Окрема подяка жертводавцеві Ярославу Мицькові з Англії за \$54.85 на висилку пластової літератури в Україну, на яку є велике запотребовання тепер, а Пластове Видавництво борикається з фінансовими труднощами через постійне зростання коштів друку в Канаді.

Дирекції Української Народної Каси в Монреалі висловлюємо велику вдячність за постійну допомогу Пластовому Видавництву впродовж років, своїми жертвами надвишок в Касі. Хай ці надвишки зростають у Вашій Касі й на інші потреби, а Дирекції Каси, під проводом Ярослава Чолія, хай наша вдячність дає глибоке задоволення.



Із табору УПН-ів на „Пластовій Січі” Грефтон, 1991 рік

Зліва: пл. сен. Микола Ханас - головний братчик УПН в Україні, пл. сен. Оксана Закидальська - референт КПС Канади зв'язків з Україною, ст. пл. Люба Топорович - гість з України, пл. сен. Богдан Колос - член КПС Канади

ПЛАСТОВЕ ГАСЛО НА 1991 РІК

ЗАХИСТИ РІДНЕ СЛОВО,
ДО СЕРЦЯ ПРИТУЛИ,
ЖИТТЯМ СВОЇМ ПЕРЕПОВНИ!

Іван Драч

ЗДОРОВИЙ І СМАЧНИЙ ХЛІБ

та всякі інші печива
випікає

УКРАЇНЬСЬКА ПЕКАРНЯ

власниками якої є
Ірина і Роман Вжесневські

THE FUTURE BAKERY

735 Queen St. West, Toronto, Ontario
Tel.: EM 8-4235

Читайте і Передплачуйте

Пластові Журнали

„Готуйсь” і „Юнак”

НАЙБІЛЬША
УКРАЇНЬСЬКА КРЕДИТОВА СПІЛКА
В КАНАДІ



пропонує Вам єдину
українську
«**MASTERCARD**»

з кожним вживанням
допоможете
українській громаді

UKRAINIAN CREDIT UNION LIMITED

295 COLLEGE STREET, TORONTO	922-1402
2397 BLOOR STREET W., TORONTO	762-6961
3635 CAWTHRA ROAD, MISSISSAUGA	272-0468
225 THE EAST MALL, ETOBICOKE	233-1254
247 ADELAIDE STREET S., LONDON	649-1671
38 JACKSON AVENUE, OSHAWA	571-4777
1093 OTTAWA STREET, WINDSOR	256-2955

*Українська Кредитова Спілка
передає щирий привіт усім
ПЛАСТУНАМ*

FOR COURTEOUS FRIENDLY SERVICE



COMMUNITY TRUST

2271 BLOOR STREET WEST
TORONTO, ONTARIO, M6S 1P1



ОЛЕНЬ

СОКІЛ

БДЖОЛА

БАРВІНОК

УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

"САМОПОМІЧ"

І ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНЦІВ АМЕРИКИ
"САМОПОМІЧ"

— ВІДДІЛ у ПАССЕЙКУ —

запрошують Українське Громадянство
вступати в члени.

Години урядування:

Понеділок	6:00 — 9:00 вечір
Вівторок	6:00 — 9:00 вечір
Середа	9:00 — 1:00 ппол.
Четвер	6:00 — 9:00 вечір
П'ятниця	6:00 — 9:00 вечір
Субота	9:00 — 1:00 ппол.

Щадить, позичає та полагоджуйте всі свої
фонансові потреби в своїй рідній Українській
Фінансовій Установі.

Кредитова Кооперативна платить вищі відсотки
від звичайних ощадностей якого-небудь банку
чи шадниці.

А також даємо на дуже догідних умовах
всякого роду позички.

ЗАЙДІТЬ ДО НАС ЧИ ПОТЕЛЕФОНУЙТЕ:

229 Hope Ave. Passaic, N. J. 07055. Tel. 201-473-5965

"... виховання — це надавання дум-
нам і почуванням яногось напрямку", —
наже Оленсандер Тисовський-Дрот. Пла-
стова преса саме й сприяє вионанню
цього завдання.

Читайте ж і СВОЄЧАСНО передпла-
чуйте свої журнали!

ГОТУЙСЬ — журнал новачок і нова-
нів та дітей до 12 року життя;

ЮНАК — для пластового юнацтва й
загалу української молоді;

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ — журнал до-
рослого членства Пласту, Пластприяту і
загалу батьків, які цікавляться вихован-
ням і громадськими справами.



Пластун є ощадний...
(4-та точка пластового Закону)
... добре також коли щадить в українській установі
наведу до того дає: **Кредитівка "Самопоміч"**
558 Summit Ave., Jersey City, N. J. 07303